

Komplekse traumer og cannabis

Cannabisnettverkets konferanse
15.september 2016

Pål Solhaug
Thomas Lundkvist

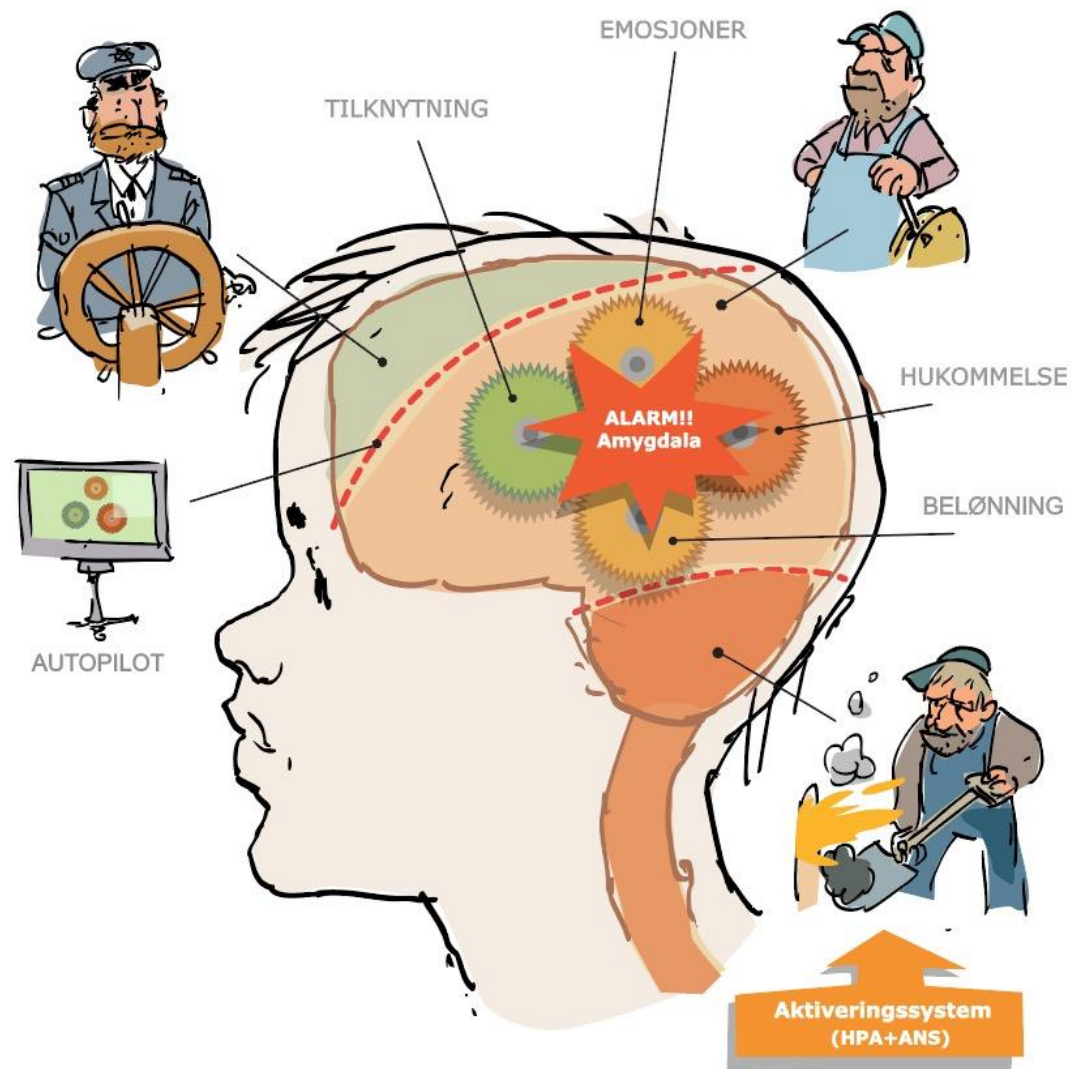

Fagøvelse

Hvilke assosiasjoner får du når du hører begrepet
traume?

En metafor til hjelp.....

Psykologisk traume

Potensielt traumatiserende hendelse: "En psykologisk belastende hendelse som er utenfor rekkevidden av vanlig menneskelig erfaring, ofte med en følelse av intens frykt, terror eller hjelpeløshet"

(Bruce Perry)

Traumatiske hendelser utløser en sterk overlevelsesreaksjon i nervesystemet vårt, nærmere bestemt i stress- respons systemet:

Stress-Respons systemet

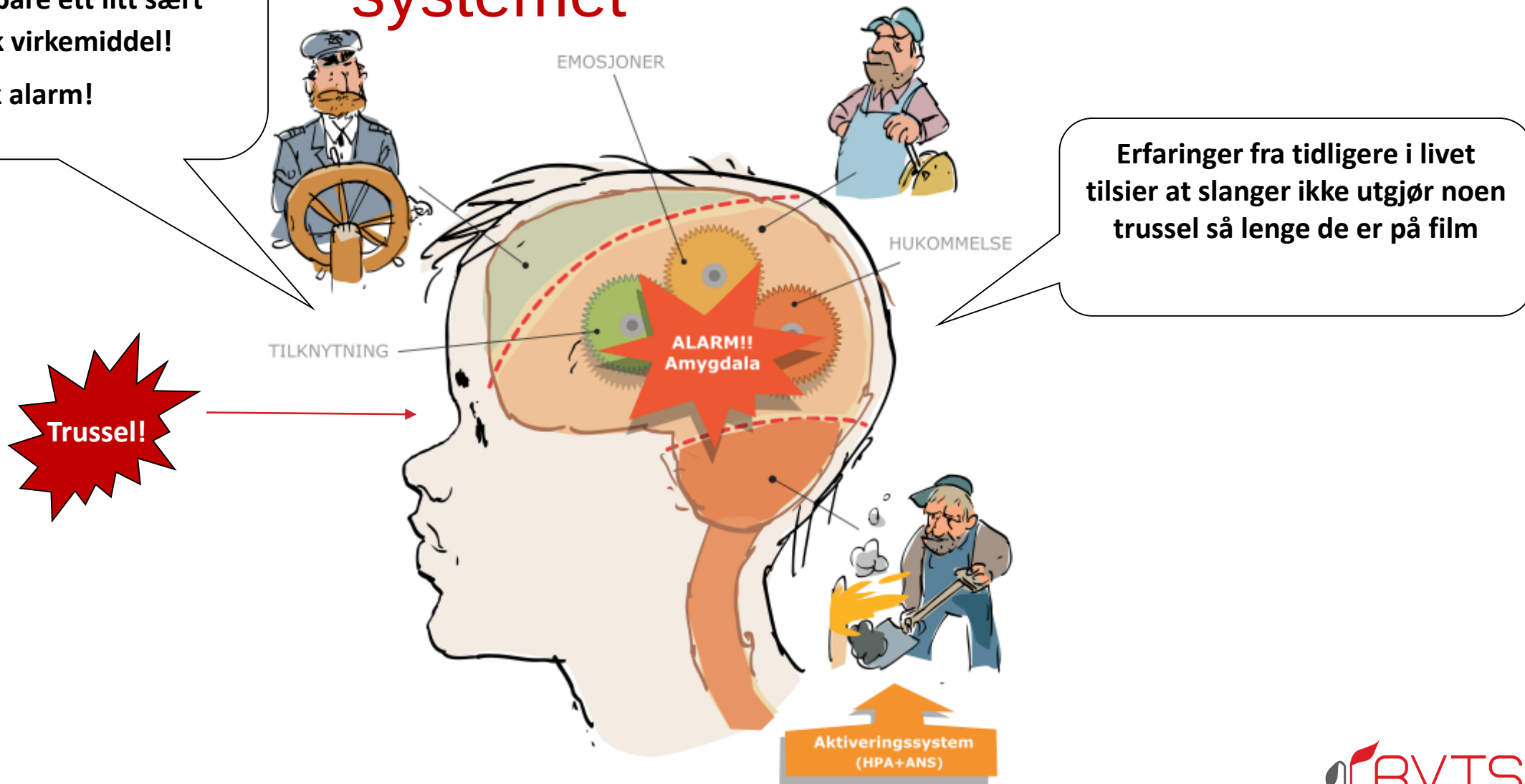

Hallo! Jeg sitter jo trygt her på
konferanse i Gøteborg.

Det var visst bare ett litt sært
pedagogisk virkemiddel!

Falsk alarm!

Stress-respons systemet

Vi reagerer instinktivt ved fare

Da sloss vi

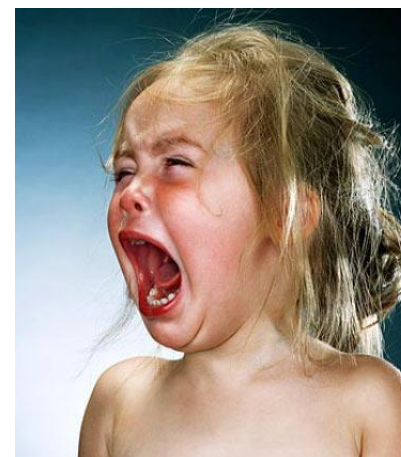
Eller løper

Eller stivner

Eller overgir oss

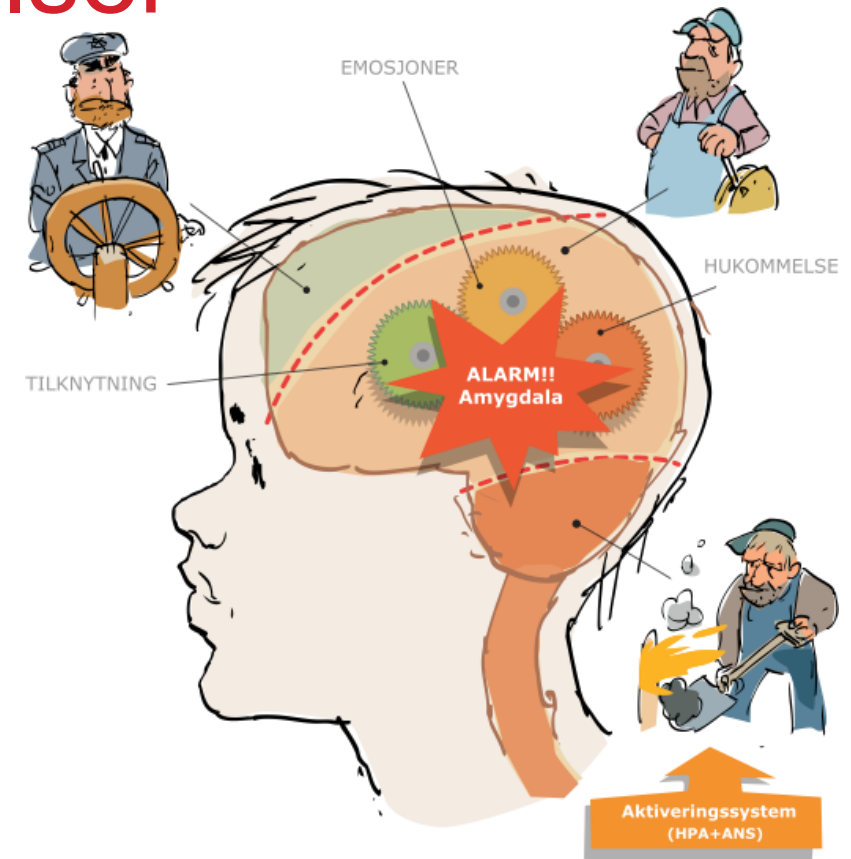
Eller skriker på hjelp

(Ogden, Fisher 2015)

Traumatisering – ”Hjernerystelser”

Vedvarende konsekvenser av hendelser på samme måte som ved store fysiske sår (traume = sår/skade)

«En reaksjon på uutholdelige hendelser som overvelder sentralnervesystemet, der aktivering som følger med hendelsen ikke er blitt stabilisert» (Perry, 2014)

Type 1 Traumer

(enkelthendelse, uventet, opplevd akutt livstrussel)

PTSD

Symptomer:

1. Gjenopplevelse av det som skjedde
2. Unngåelse av det som kan minne om
3. Negative tanker/humør
4. Hyperaktivering og reaktivering

(DSM -5)

Type 2 Traumer

(gjentatte, vedvarende, uforutsigbare)

Komplekse traumer

Kompleks PTSD

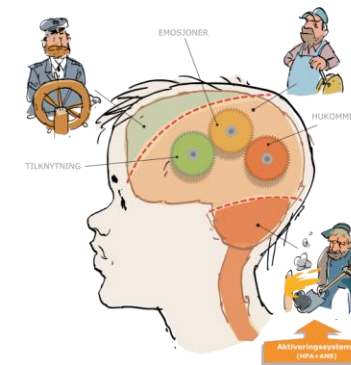
Utviklingstraumer

Relasjonstraumer

Tilknytningstraumer

Hjernens organisering og utvikling

Utviklingstraumer er

Gjentakende eller vedvarende eksponering for traumer, kombinert med sviktende reguleringsstøtte (D. Nordanger)

Det betyr: at vi må vite noe om hvordan traumer former nervesystemet vårt – og hvordan sviktende reguleringsstøtte former det

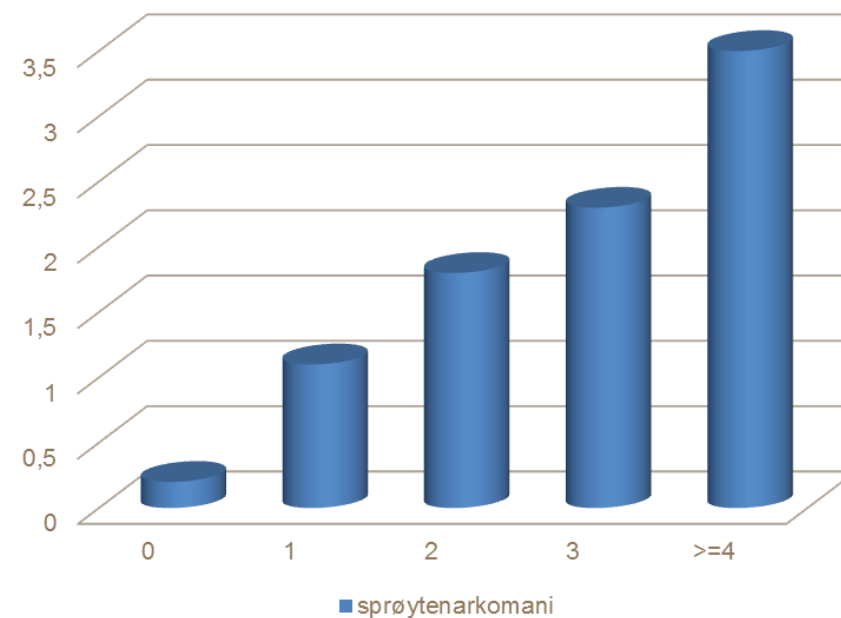
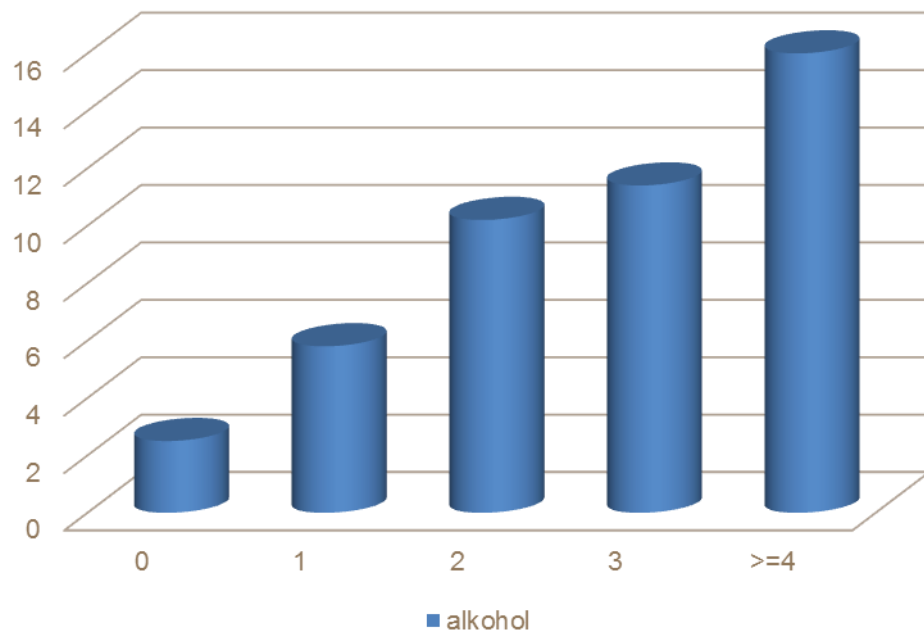
Adverse Childhood Experiences (ACE) studien *Å gjøre gull til bly* (V. Felitti)

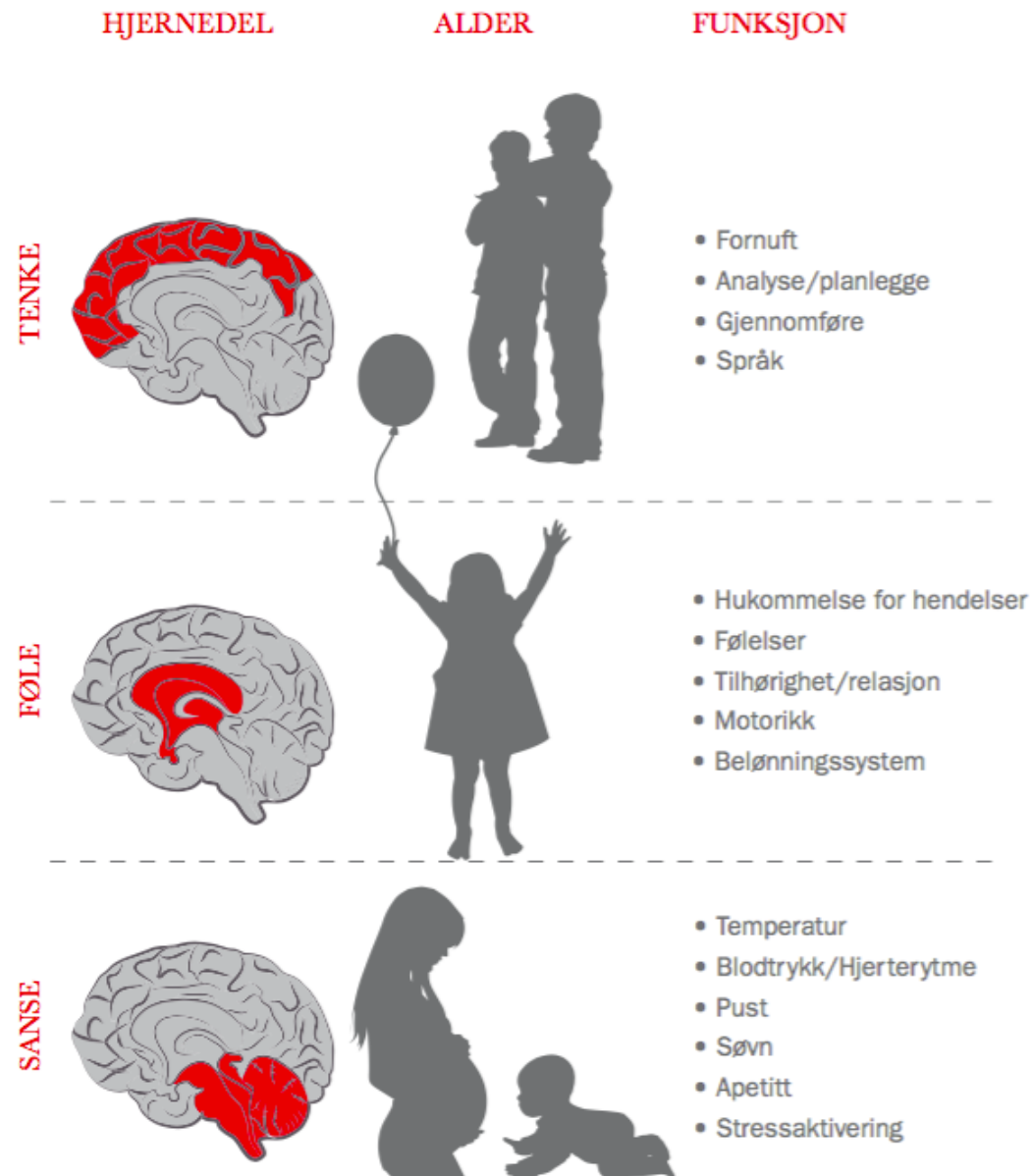
“Krenkede barn blir syke voksne”

(Kirkengen 2015)

ACE og rusmisbruk

Hjernen formes av bruken

Three Core Concepts in Early Development

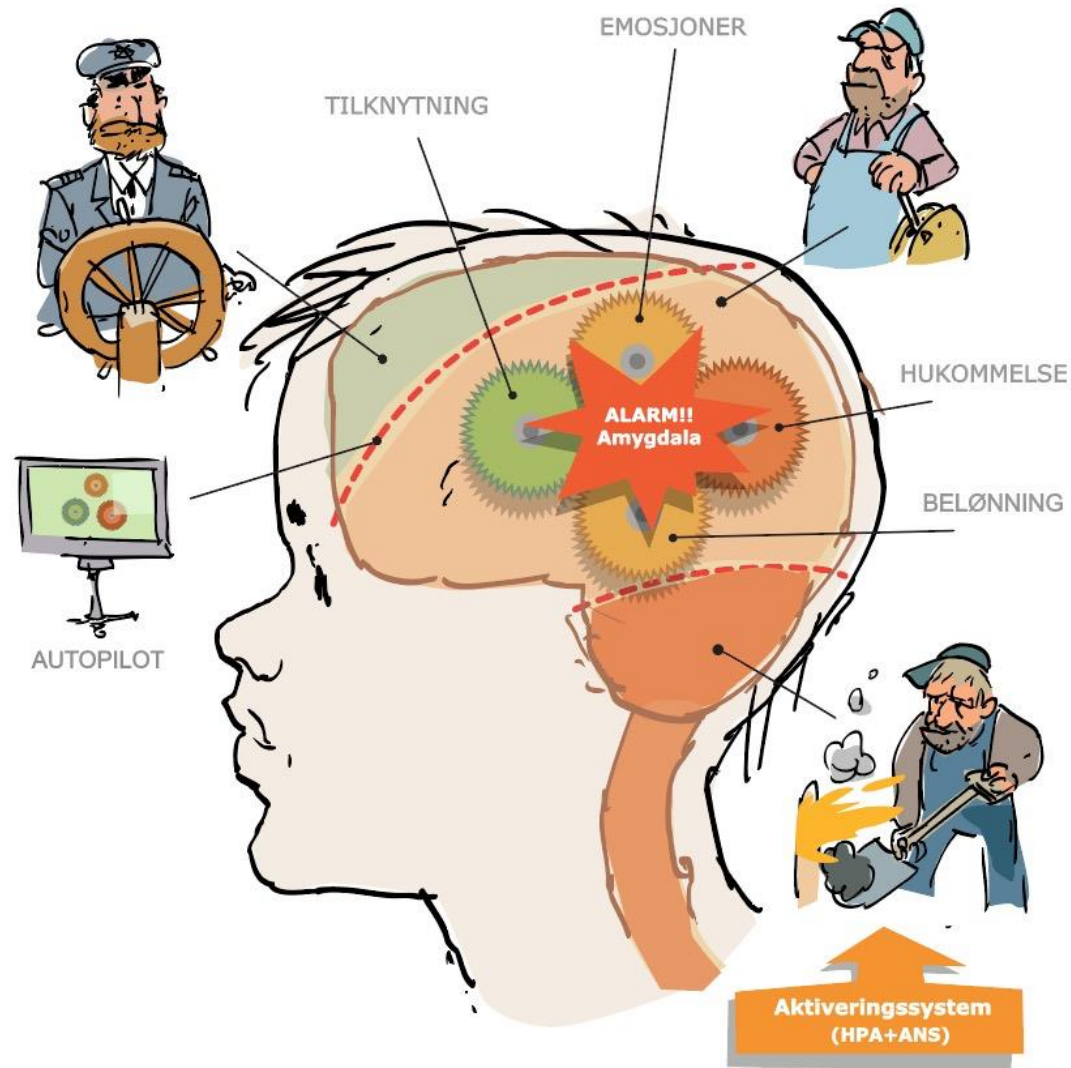
1 Experiences Build Brain Architecture

NATIONAL SCIENTIFIC COUNCIL ON THE DEVELOPING CHILD

Center on the Developing Child HARVARD UNIVERSITY

Hjernen blir formet mer for krig enn for kjærlighet

(Stan Tatkir

Reguleringsvansker på mange områder

Følelse av verdiløshet og skam

Kroppslige forstyrrelser:
motorikk, søvnvansker,
hypersensitive sanser etc...

Vansker med å kontrollere
egen atferd

Oppmerksomhetsvansker

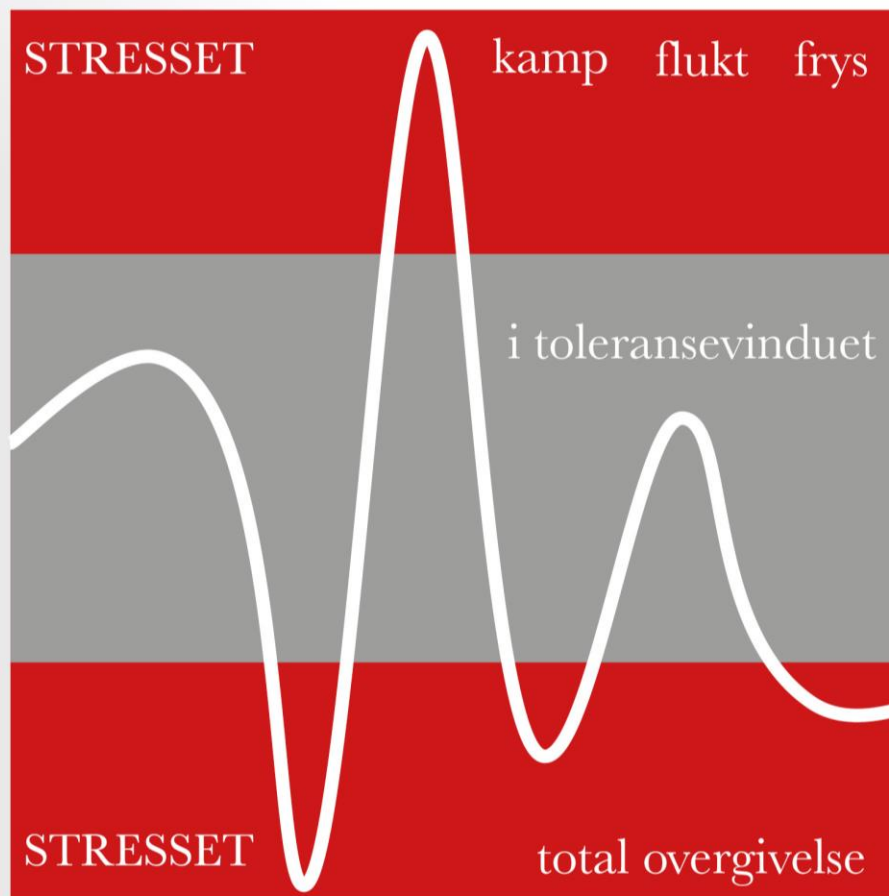
Vansker med å forholde
seg til andre personer

Vansker med å kjenne igjen og tolke følelser

Psykologisk frakobling –
dissosiering

(Nordanger et al. 2011)

Toleransevinduet

AKTIV FORSVARSRESPONS

(Hyperaktivering)

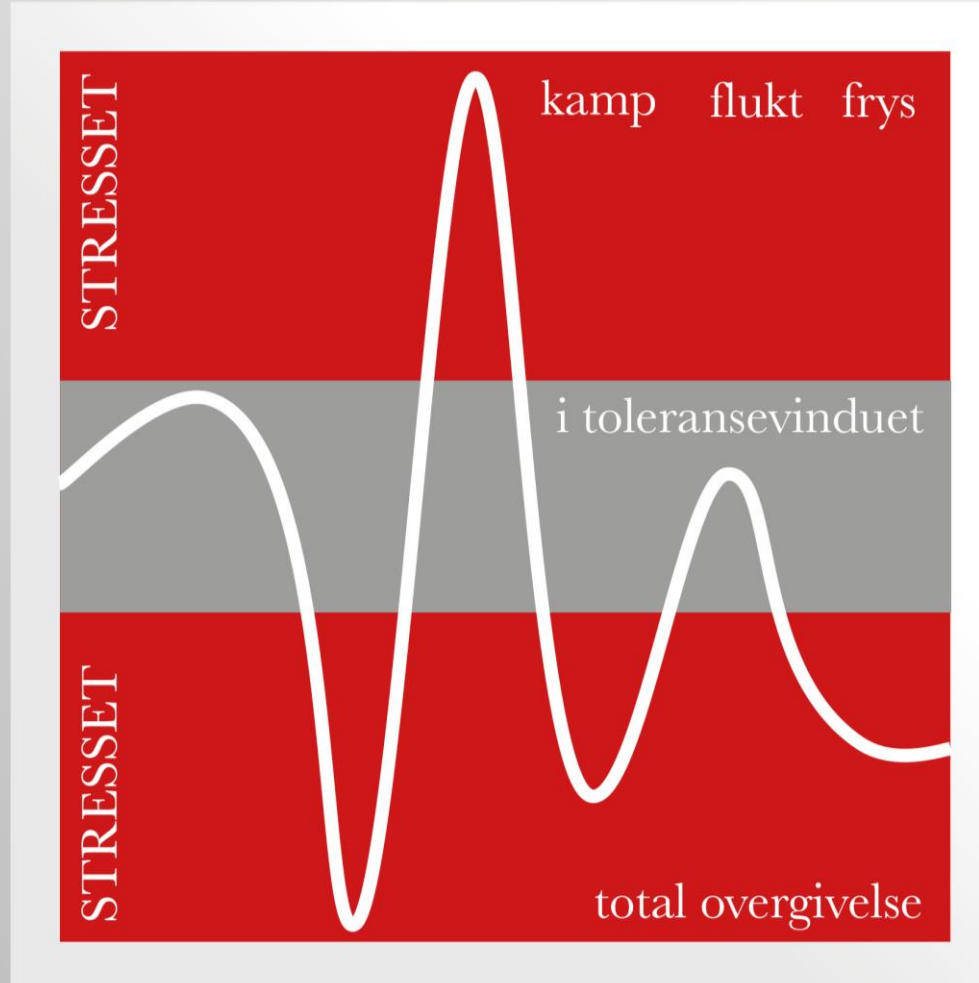
Panikk, sinne, raseri, søvnvansker,
mareritt, rastløs, hyperaktiv.

PASSIV FORSVARSRESPONS

(Hypoaktivering)

Følelsesløs, nummen, tilbaketrukket,
tiltaksløs, uinteressert, avslått.

Toleransevinduet - smalt

AKTIV FORSVARSRESPONS

(Hyperaktivering)

Panikk, sinne, raseri, søvnvansker,
mareritt, rastløs, hyperaktiv.

PASSIV FORSVARSRESPONS

(Hypoaktivering)

Følelsesløs, nummen, tilbaketrukket,
tiltaksløs, uinteressert, avslått.

Implikasjoner for praksis

Alltid ha fokus på å bidra til at ungdommen er i sitt toleransevindu

Det primære målet vil alltid være å bidra til opplevd trygghet

Det sekundære målet vil da være å bidra til utvidelse av toleransevinduet.

Alt endringsarbeid bør være innrettet mot å fremme integrasjon på alle nivåer

«Det nytter ikke å tilby behandling som taler til logikkhjernen når skjevutviklingen er i overlevelseshjernen»

(Bruce Perry)

“Mening skapes
gjennom forståelse.
Det gir mulighet
for en helt ny fortelling
om den enkeltes liv.”

Regionalt ressursenter om vold,
traumatisk stress og selvmordsforebygging

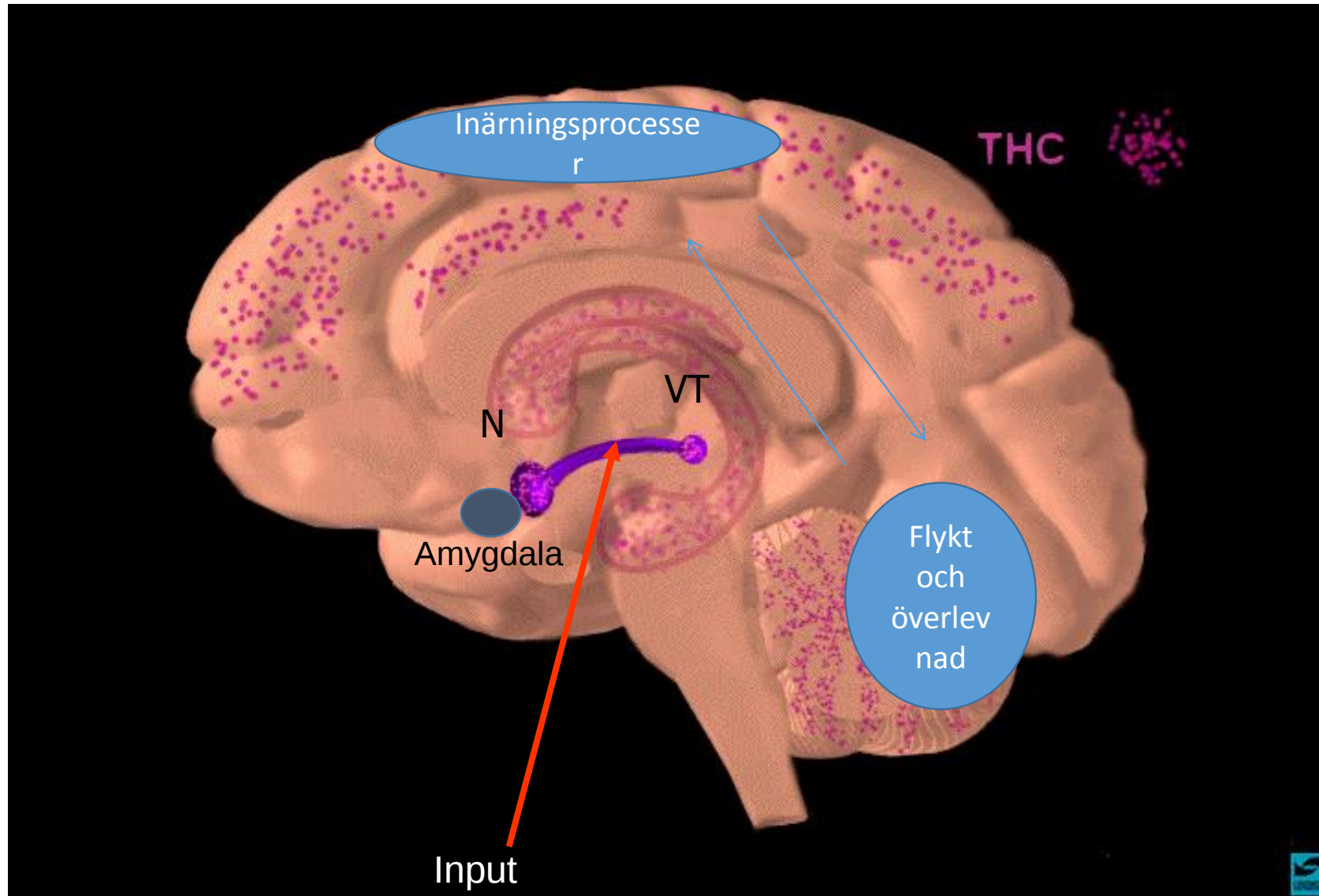
www.rvtssor.no

Cannabis och Trauma

Riskgruppen karaktäriseras av:

- Dysfunktionell familjebakgrund
- Ofta en frånvarande fadersfigur (speciellt hos pojkar)
- Ofta en icke trovärdig modersfigur (speciellt hos flickor)
- Ringa föräldrakontroll (ingen vet vad jag sysslar med och med vem jag är)
- Lågt pedagogiskt stöd (inge förberedelser för skolan)
- Lågt socialt stöd (tex mot mobbning)'
- Lågt stöd i etablering och vidmakthållande av relationer
- Lågt psykologisk stöd (möts av likgiltighet, ej älskad)
- Får inget stöd vid negativ självbild (lågt självvärde)
- Ringa stöd i att utveckla affektstyrning och känslomässig bearbetning
- Diffus självbild, identitets problem, kronisk tomhetskänsla
- Missbruket upplevs som en självvald aktivitet (ofta är det tal om ett maskerat depressivt tillstånd)
- Man söker sig till andra marginaliserade unga med samma erfarenheter
- Den nyfunna gruppen kompenserar för det bristande familjestödet

Komplexa och enstaka traumatiska reaktioner

Konsekvenser av gjentatte traumer og sviktende reguleringsstøtte
(komplekse traumer)

Disse barna utvikler ikke læringshjerter! De utvikler overlevelseshjerter!
Stor vansker med å forholde seg i nåtid.

SKAM

De har et svært sensitivt stress – respons system, og dårlig evne til
selvregulering.

De vil søke regulering gjennom ytre reguleringsaktiviteter. Eks Cannabis,
annen rus, mat, sex, selvskading etc.

The most significant consequence of early relational trauma is the child's failure to develop the capacity to self-regulate the intensity and duration of emotional states. (Allan Schore)

At the core of traumatic stress is a breakdown in the capacity to regulate internal states. (Bessel van der Kolk)

Adverse Childhood Experiences (ACE'S) "Krenkede barn blir syke voksne" Å gjøre gull til bly (V. Felitti)

Exekutiva funktioner

Sortering, strukturering, impulskontroll, mental flexibilitet och övervakning.

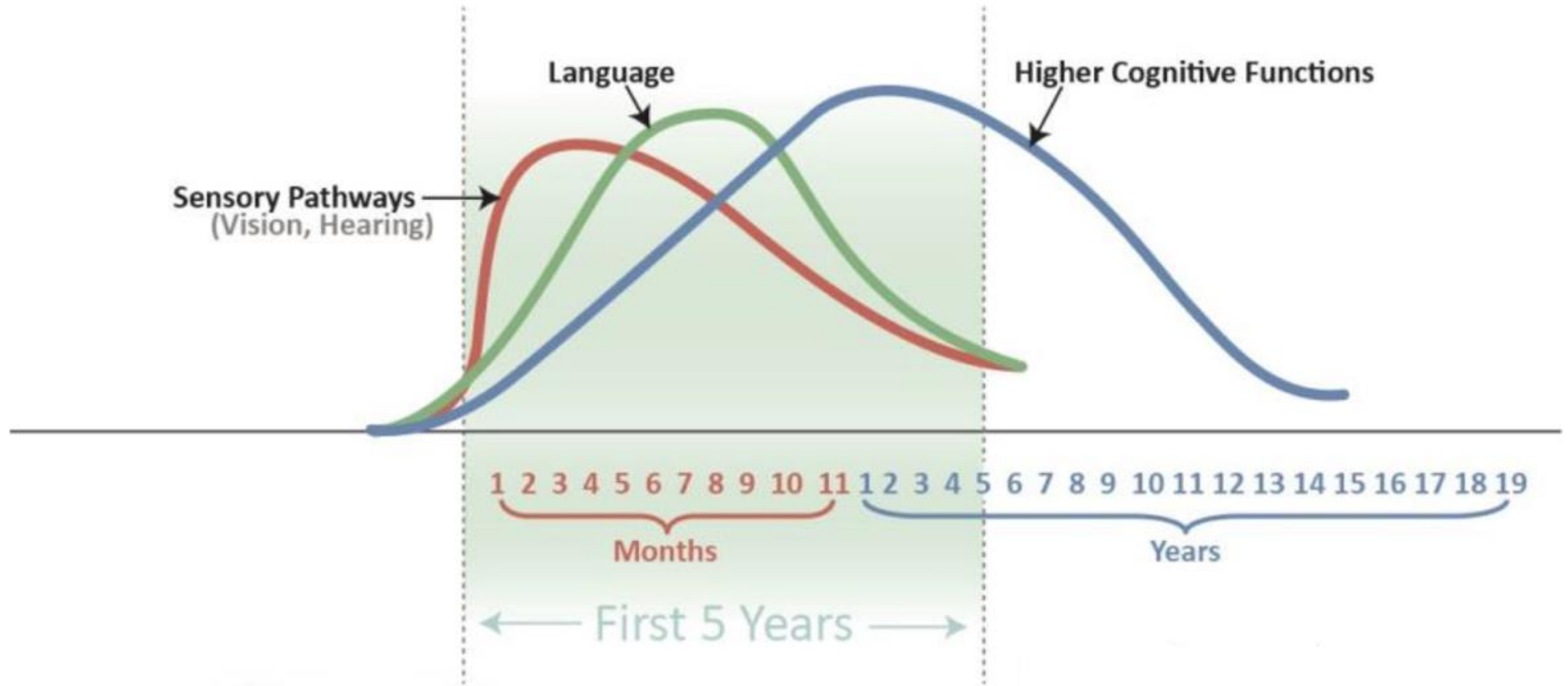
= Intern kontroll
viljestyrd

Emotioner skapade av inre och yttre stress

Social omgivning, regler och principer, anhöriga eller goda vänner

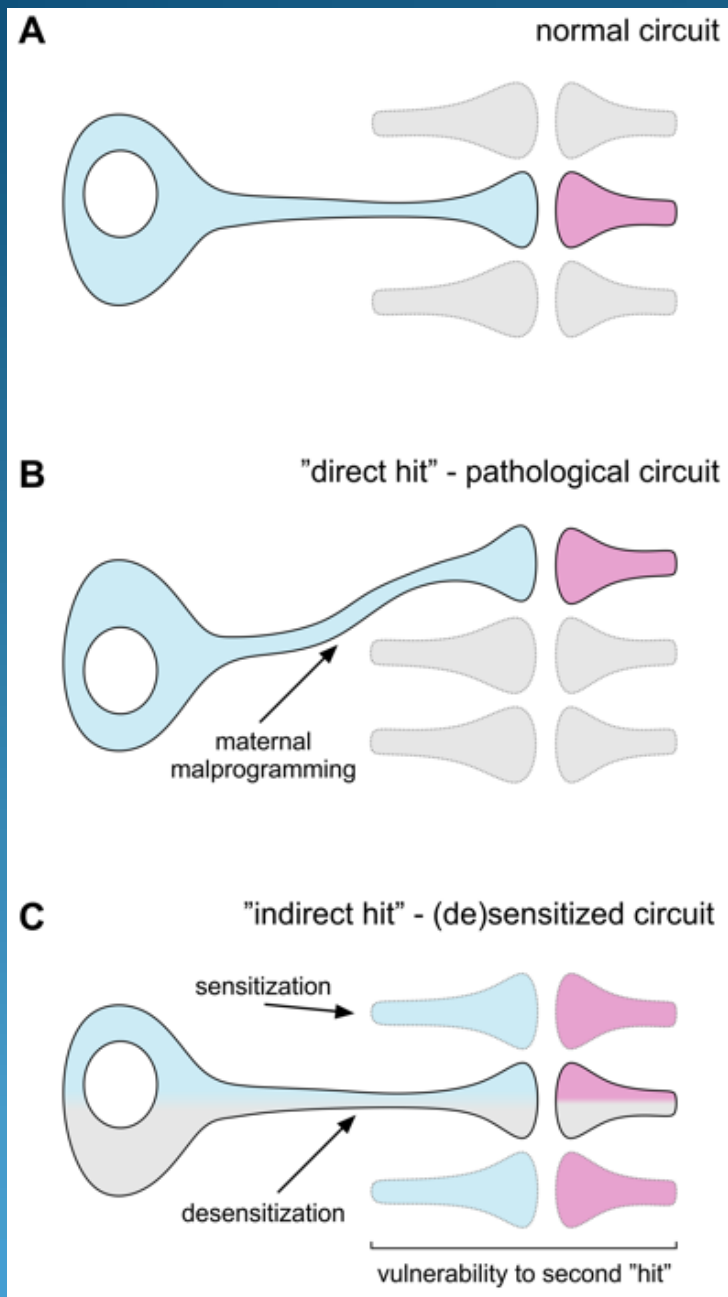
= Extern kontroll

Critical periods of brain development (relation to psychiatric diseases)

Neuropsykologiska effekter som en effekt av CB1 påverkan

Effekten av tidigt cannabisanvändande

The molecular architecture of endocannabinoid signaling networks is developmentally regulated,

- Endocannabinoids are important for neurons taking correct choices when forming connections,

- Impaired endocannabinoid signaling (loss or "too much of the good thing" effect) is detrimental,
- $\Delta 9$ -tetrahydrocannabinol (THC) can hijack physiological mechanisms,

- Brain development is likely one critical stage when cannabis (alike alcohol, tobacco etc.) might carry risk.

- Specialist care should be emphasized when deciding on risk/benefit ratios.

Conclusions

Difference between medical and recreational cannabis use (biology foreground)

Recreational cannabis use:

Impacts an “intact system” (= physiological) in which additional drug enhances/modulates/disrupts endocannabinoid signaling.

Risks are from “having too much of a good(?) thing” particularly in case of a hidden condition.

Medical cannabis use:

Treatment of a “faulty system” (= disease) in which endocannabinoid signaling is impaired.

Benefit is from compensating an error.

Cannabis use before age 15 and subsequent executive functioning

BJP 2011, 198:442-447. Maria Alice Fontes,
Karen I. Bolla, Paulo Jannuzzi Cunha,

Results

The early-onset group showed significantly poorer performance compared with the controls and the late-onset group on tasks assessing sustained attention, impulse control and executive functioning.

Conclusions

Early-onset chronic cannabis users exhibited poorer cognitive performance than controls and late-onset users in executive functioning.

Chronic cannabis use, when started before age 15, may have more deleterious effects on neurocognitive functioning.

Cannabis Use is Quantitatively Associated with Nucleus Accumbens and Amygdala Abnormalities in Young Adult Recreational Users. Jodi M. Gilman et al.,
The Journal of Neuroscience, April 16, 2014 • 34(16):5529 –5538

Accumbenskärnan ingår i hjärnans belöningssystem och är involverad vid drogberoende och tros även vara inblandad i hur vi med exempelvis ansiktsuttryck och kroppsspråk kan förmedla olika känslolägen.

Amygdala utgör en del av limbiska systemet och tros ha en funktion vid uppkomsten av såväl fruktan som njutning och därigenom spela en viktig roll för patologiska tillstånd som aggression, ångest, autism, depression, narkolepsi, paniksyndrom, posttraumatisk stress och olika fobier.

These data suggest that marijuana exposure, even in young recreational users, is associated with exposure-dependent alterations of the neural matrix of core reward structures and is consistent with animal studies of changes in dendritic arborization (förgreningar).

En dag per vecka

Cannabisrökning påverkar arbetsminnet och försämrar övervakningsfunktionen i det akuta ruset och i den framväxande kroniska påverkan.

Det blir oprecist och långsamt.

Det blir svårare att identifiera och processa viktig information,

- dels det som ska lagras i minnet för självkännedom (episodiskt minne)
- dels det som ska hämtas ut ur minnet så att det styr uppmärksamhets strålen

Ilan AB, Smith ME, Gevins A. (2004)
(Gruber et al., Drug and alcohol dependence, 2009)

Padula (2007)

Cannabis hindrar den neurologiska omstruktureringen av tonårshjärnan till en vuxenhjärna.

I huvudsak består problematiken på en neuropsykologisk nivå av en

- underutvecklad exekutiv funktion
- som minskar förmågan till inre vilja och förorsakar därmed
- en svårighet att stå emot emotionella och stressrelaterade impulsgenombrott
- och därför måste individen förlita sig på yttre kontroll.

Behandlingsteknik

KBT

MI

MET

ÅP

=CPU/HAP